സമഗ്ര ചോദ്യോത്തരങ്ങൾ

Chapter Name:**निर्ममो योजकः ।** *Marks :(5)*

Quest:

प्रश्नपाठः - प्रादेशिकभाषया आङ्गलभाषया वा अनुवदत।

विशाखदत्तेन विरचितं भवति मुद्राराक्षसं नाटकम् अस्मिन् नाटके सप्त अङ्काः सन्ति। नाटकेऽस्मिन् चाणक्यतन्त्राणि राष्ट्रमीमांसातत्वानि च वर्णितानि। नीतिबोधस्य परा काष्टा अस्मिन् नाटके द्रष्टुं शक्यते। वीररसप्रधानं भवति एतत् नाटकम्।

Hint:

उचितरीत्या भाषानुवादः।

Chapter Name:**निर्ममो योजकः ।** *Marks :(8)*

Quest:

प्रश्नपाठः - "निर्ममो योजकः" इति शीर्षकस्य औचित्यं पाठाधारेण निरूप्य लघूपन्यासं लिखत।

सूचनाः - विशाखदत्तस्य मुद्राराक्षसम्, राजा चन्द्रगुप्तः,निस्वार्थः चाणक्यः,परिश्रमः,निपुणः मन्त्री अमात्यराक्षसः ।

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचकानि

आमुखम् 2 ,सूचनानुसारलेखनम् 2, समुचितभाषाप्रयोगः2, उपसंहारः 2

Chapter Name:**निर्ममो योजकः ।** *Marks :(6)*

Quest:

प्रश्नपाठः - गद्यभागं पठित्वा त्रीणि प्रश्नवाक्यानि रचयत।

नन्दस्नेहगुणाः मे हृदयं स्पृशन्ति तद्विद्विषां भृत्योऽस्मि। ये द्रुमाः स्वयं सिक्ताः एव वृद्धिं अगमन् ते छिन्नाः एव। मित्रस्य शरीररक्षणकृते मया शस्त्रं व्यापारणीयम्।

(कस्य?, के?, किं?, किमर्थम्?)

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचकानि

1) नन्दस्नेहगुणाः कस्य हृदयं स्पृशन्ति?

2) किमर्थं शस्त्रं व्यापारणीयम्?

3) मित्रस्य शरीररक्षणकृते किं व्यापारणीयम्?

Chapter Name:निर्ममो योजकः । *Marks :(3)*

Quest:

प्रश्नपाठः - रेखाङ्कितपदानां स्थाने कोष्ठकात् समानार्थकपदाानि स्वीकृत्य गद्यांशं पुनर्लिखत ।

(अस्त्रम्, आकर्ण्य, वृक्षाः, शत्रुः)

ये द्रुमाः स्वयं सिक्ताः एव वृद्धिं अगमन् ते छिन्नाः एव। मित्रस्य शरीररक्षणकृते मया शस्त्रं व्यापारणीयम्। इदं श्रुत्वा आर्यः प्रमाणम्।

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचकानि

द्रुमाः - वृक्षाः, शस्त्रं - अस्त्रम्, श्रुत्वा — आकर्ण्य।

Chapter Name:निर्ममो योजकः । *Marks :(3)*

Quest:

प्रश्नपाठः - प्रदत्तं गद्यभागं पठित्वा क्त्वान्त-ल्यबन्त-तुमुन्नन्तपदानि चित्वा लिखत।

चाणक्यस्य वचनं श्रुत्वा आत्ममित्रं रक्षितुं निश्चित्य अमात्यराक्षसः चन्द्रगुप्तस्य अमात्यपदं स्वीकृतवान् ।

क्त्वान्तम् - ....।

ल्यबन्तम् - ....।

तुमुन्नन्तम् - ....।

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचकानि

क्त्वान्तम् - श्रुत्वा।

ल्यबन्तम् - निश्चित्य।

तुमुन्नन्तम् - रक्षितुं।

Chapter Name:निर्ममो योजकः । *Marks :(6)*

Quest:

प्रश्नपाठः - निर्ममो योजकः इति पाठाधारेण अमात्यराक्षसस्य स्वभावम् अधिकृत्य एकां खण्डिकां लिखत।

सूचनाः- स्वामिभक्तिः, मित्रस्नेहः,कर्मकौशलम् ।

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचके-

सूचनानुसारं खण्डिकालेखनाय 3 अङ्काः। भाषाशैल्यै, कथापात्राणां विवरणाय, सन्दर्भप्रयोजने

च 3 अङ्काः।

Chapter Name:निर्ममो योजकः । *Marks :(4)*

Quest:

प्रश्नपाठः - द्वौ नाटकसङ्केतावधिकृत्य लघुटिप्पणीं लिखत।

1) स्वगतम् 2) प्रकाशम् 3) नेपथ्यम्।

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचकम्-

नाटकसङ्केतलक्षणलेखने द्वौ अङ्कौ सन्दर्भानुसारं लेखने द्वौ अङ्कौ च

Chapter Name:निर्ममो योजकः । *Marks :(6)*

Quest:

प्रश्नपाठः - अधोदत्तानि चाणक्यतन्त्राणि पठित्वा नाटकानुसारं लघुटिप्पणीं लिखत।

- स्थैर्यम्।
- लक्ष्यबोधः।
- परिश्रमः।
- क्षमा।
- बुद्धिशक्तिः।
- निर्ममत्वम्।

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचकम्-

सूचकान्युपयुज्य आशयसम्पूर्णटिप्पणीलेखनम्।

Chapter Name:निर्ममो योजकः । *Marks :(6)*

Quest:

प्रश्नपाठः - अधोदत्तानि सूचकान्युपयुज्य निर्ममो योजकः इति नाटकांशमधिकृत्य लघुटिप्पणीं लिखत।

सूचनाः -

- मुद्राराक्षसम्।
- चाणक्यनीतिः।
- अमात्यराक्षसः।
- राजा चन्द्रगुप्तः।
- अर्थशास्त्रस्य प्रसक्तिः।

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचकानि-

सूचनामनुसृत्य टिप्पणीलेखनम्।

Chapter Name:निर्ममो योजकः । *Marks :(6)*

Quest:

प्रश्नपाठः -प्रदत्तं गद्यभागं पठित्वा सम्भाषणांशान् पूरयत।

चन्द्रगुप्तः सभायां प्रविश्य — आर्य! चन्द्रगुप्तः प्रणमति इत्यवदत्। तदा अयममात्यराक्षसः प्राप्तः प्रणमैनम् इति चाणक्यः प्रत्यवदत्। कुशलान्वेषणानन्तरं अमात्यराक्षस, इष्यते चन्दनदासस्य जीवितम् ? इति यदा चाणक्यः अपृच्छत् तदा "भो विष्णुगुप्त, कुतः सन्देहः" इति राक्षसेन उक्तम्। "अमात्य राक्षस, अगृहीत शस्त्रेण भवतानुगृह्यते वृषल इत्यतः सन्देहः?। यदि चन्दनदासस्य जीवितमिष्यते ततो गृह्यतामिदं शस्त्रम्"। इति चाणक्यः

प्रत्यवदत्।

राजा : आर्यः ! .... प्रणमति।

चाणक्यः : अयम् .... प्राप्तः।

राक्षसः : ....।

चाणक्यः : अमात्य राक्षस, इष्यते....... जीवितम्?

राक्षसः : भो विष्णुगुप्त ....।

चाणक्यः : यदि .... जीवितमिष्यते ,ततो गृह्यताम् इदं शस्त्रम्।

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचकम् -

रिक्तस्थानेषु उचितपदान्युपयुज्य सम्भाषणपूरणम्।

Chapter Name:निर्ममो योजकः । *Marks :(5)*

Quest:

प्रश्नपाठः - यथोचितं योजयत।

क	ख
1) चाणक्यः	अमात्यः
2) राक्षसः	विष्णुगुप्तः
3) राजा।	विशाखदत्तः
4) मुद्राराक्षसम्	शास्त्रग्रन्थम्
5) अर्थशास्त्रम्	चन्द्रगुप्तः

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचिकानि

1) विष्णुगुप्तः। 2) अमात्यः। 3) चन्द्रगुप्तः। 4) विशाखदत्तः 5) शास्त्रग्रन्थम्।

Chapter Name:**निर्ममो योजकः ।** *Marks :(5)*

Quest:

प्रश्नपाठः -कोष्ठकात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत।

1) कौटिल्यः कः ?

(वेदव्यासः, चाणक्यः, भासः)

2) अर्थशास्त्रं नाम ग्रन्थस्य कर्ता कः?

(भवभूतिः, भासः, कौटिल्यः)

3) मुद्राराक्षसं नाम नाटकस्य कर्ता कः?

(कालिदासः, विशाखदत्तः, विश्वामित्रः)

4) मुद्राराक्षसे कति अङ्काः सन्ति?

(सप्त , नव , दश)

5) “भो विष्णुगुप्त , कुतः सन्देहः”। विष्णुगुप्तः कः?

(राक्षसः, चाणक्यः, मलयकेतुः)

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचकानि-

1) चाणक्यः। 2) कौटिल्यः। 3) विशाखदत्तः। 4) सप्त। 5) चाणक्यः।

Chapter Name:**निर्ममो योजकः ।** *Marks :(4)*

Quest:

प्रश्नपाठः - उदाहरणानुसारं पदं विश्लेषयत।

उदा - ममैव = मम + एव।

क) एवैष = — + —.।

ख) ममैवम् = —. + —..।

ग) अत्रैव = —. + —..।

घ) तत्रैव = —. + —.।

Hint:

मूल्यनिर्णयसूचकानि-

क) एव+ एष।

ख) मम+ एवम्।

ग) अत्र+ एव।

घ) तत्र+ एव।